

Ευρωεκλογές & εξαγωγές: η σημασία των συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου για την Ελλάδα σε συνθήκες διεθνούς εμπορικού πολέμου.

Ενόψει των Ευρωεκλογών τίθεται ένα εύλογο ερώτημα: «τι κερδίζει τελικά η Ελλάδα από την εταιρική της σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση και πως μπορεί να διεκδικήσει ακόμη περισσότερα οφέλη για την απασχόληση και την εγχώρια παραγωγή;». Στο πεδίο του **διεθνούς εμπορίου και των εξαγωγών**, η μεν Ευρωπαϊκή Ένωση έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα διαχείρισης των εμπορικών σχέσεων με τρίτες χώρες μέσω εμπορικών συμφωνιών, η δε Ελλάδα εμφανίζει διαχρονικά ένα επίμονο εμπορικό έλλειμμα. Όμως, **από το 2000 έως σήμερα, η χώρα έχει αυξήσει σημαντικά τις εξαγωγές της προς τρίτες χώρες, σε σύγκριση με τις εξαγωγές προς κράτη-μέλη της Ε.Ε., χάρη (και) σε αυτές τις συμφωνίες.** Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος στον κόσμο σε προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ εκπροσωπείται ενιαία και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ). Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στην τρέχουσα οικονομική και γεωπολιτική συγκυρία, μια περίοδο έντονης αμφισβήτησης των ανοικτών και παγκοσμιοποιημένων παραγωγικών αλυσίδων. Η νέα εμπορική πολιτική των ΗΠΑ, ο κρατικός παρεμβατισμός της Κίνας, και ο ανερχόμενος επενδυτικός ανταγωνισμός από την Αφρική, δημιουργούν ασύμμετρες ανταγωνιστικές πιέσεις. Η αποτελεσματική λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμών είναι κρίσιμη για την ελληνική οικονομία, καθώς **κανένα από τα κράτη-μέλη της ΕΕ, και πόσο μάλλον η Ελλάδα, δεν είναι αρκετά μεγάλο ώστε να διεκδικήσει μεμονωμένα τα εθνικά του συμφέροντα στις διεθνείς αγορές.** Οι διεθνείς εμπορικές συμφωνίες που διαπραγματεύεται, διαχειρίζεται, και συνάπτει η ΕΕ μπορούν να θωρακίσουν την ελληνική βιομηχανία απέναντι σε αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και να διασφαλίσουν φιλικούς εμπορικούς κανόνες, άρση διοικητικών και δασμολογικών εμποδίων, κατοχύρωση εμπορικών σημάτων, κλπ. Αρκεί να συμμετέχουμε ενεργά, και με **τεκμηριωμένες θέσεις**, στα αρμόδια όργανα της ΕΕ.

Οι πολιτικές της ΕΕ στο διεθνές εμπόριο συνέβαλαν στη θεαματική ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες όπου η αξία των αγαθών από €3,5 τρισ. το 1990, έφτασε τα €17,5 τρισ. το 2017. Εντός της Ε.Ε., το διεθνές εμπόριο λειτούργησε ενισχυτικά ως προς την καινοτομία, την παραγωγική μεγέθυνση των μικρότερων επιχειρήσεων, τη βελτίωση των προϊόντων και των υπηρεσιών, τις επιλογές των καταναλωτών αλλά και τη δημιουργία πιο σταθερών θέσεων εργασίας στις εξαγωγικές χώρες. Συνολικά, το διεθνές εμπόριο της Ε.Ε. δημιουργεί προστιθέμενη αξία €2,3 τρισ. ενώ υποστηρίζει 36εκ. θέσεις εργασίας, μια αύξηση άνω του 65% την περίοδο 2000 - 2017. 456.000 εξ αυτών, το 11% του συνόλου, είναι στην Ελλάδα. Σε επίπεδο αμοιβών, στην ΕΕ, οι θέσεις εργασίας που συνδέονται με τις εξαγωγές αμείβονται κατά μέσο όρο 12% καλύτερα από τις αντίστοιχες που δεν συνδέονται.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση του ρυθμού επέκτασης του διεθνούς εμπορίου. Από το 2012, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης έχει πέσει στο 3.6%, περίπου στο μισό της προηγούμενης εικοσαετίας. Παράλληλα, η παγκόσμια παραγωγή που εξάγεται, έχει συρρικνωθεί από 28,1% το 2007 σε 22,5% το 2017. Καθώς η παγκόσμια οικονομική κρίση κλόνισε το μοντέλο των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων και το άνοιγμα των διεθνών αγορών, σημαντικό ρόλο στην επιβράδυνση φαίνεται να έχουν οι πολιτικές εμπορικού προστατευτισμού και η ανερχόμενη δημοφιλία λαϊκίστικων προσεγγίσεων ενάντια στην ανάπτυξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων.

Την περίοδο 2009-2016 στις 60 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, καταγράφηκαν περισσότερες από 7.000 ρυθμίσεις προστατευτισμού, με συνολικούς δασμούς €400δισ. Η αλλαγή της διεθνούς εμπορικής πολιτικής των ΗΠΑ ήταν καθοριστικής σημασίας καθώς συνέδεσε τον εμπορικό προστατευτισμό με (προσδοκώμενη) εσωτερική ευημερία και οικονομική ισχύ. Η νέα εμπορική πολιτική των ΗΠΑ εστιάζει μεν στην αναδιάρθρωση των σχέσεων με την Κίνα, όμως έχει, ήδη, αρνητικές επιδράσεις για την ΕΕ. Τα πρώτα θύματα από δασμούς και περιορισμούς διακίνησης είναι αδύναμες οικονομίες όπως η Ελλάδα. Επιπλέον πρόβλημα εντοπίζεται σε ένα ενδεχόμενο άτακτο Brexit καθώς οι ευρωπαϊκές εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο αγγίζουν το 3% του ΑΕΠ της Ε.Ε. Για τις ελληνικές εξαγωγές (περίπου €1δισ. το χρόνο), οι έμμεσες επιπτώσεις δεν θα είναι αμελητέες.

Τομέας Βιομηχανίας, Ανάπτυξης, Δικτύων & Περιφερειακής Πολιτικής

Διευθυντής: Δρ Γιώργος Ξηρογιάννης
Senior Advisor: Γιώργος Φιλίππου

Για περισσότερες πληροφορίες:
E: industrial@sev.org.gr | T: +30 211 5006 120

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης & Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Senior Advisor: Μιχάλης Μητσόπουλος
Associate Advisor: Θανάσης Πρίντισπας

Για περισσότερες πληροφορίες:
E: economics@sev.org.gr | T: +30 211 500 6157

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

επενδυτικής ανταγωνιστικότητας της κάθε χώρας. Σε αυτό το περιβάλλον έντονων εμπορικών ανατροπών, οι 30 Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου (ΣΕΕ) που υπέγραψε η ΕΕ την περίοδο 2000-2017 έχουν καθοριστική συνεισφορά στην ελληνική εξαγωγική προσπάθεια. Μάλιστα, συνεισφέρουν πολλαπλάσια αποτελέσματα σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. Ενδεικτικά:

- **€4,3 δισ. η συνολική συνεισφορά** των ΣΕΕ στις ελληνικές εξαγωγές, παρότι η συμμετοχή της Ελλάδας στο διεθνές εμπόριο παραμένει καθηλωμένη στο 0,184% (0,14% χωρίς τα καύσιμα) για δεκαετίες.
- **24% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών** κατευθύνεται πλέον προς τις χώρες με ΣΕΕ, έναντι 11% των εξαγωγών της υπόλοιπης Ε.Ε. Το 2000, η αναλογία του συνόλου των εξαγωγών εντός / εκτός της Ε.Ε. ήταν 62/38, εξελίχθηκε σε 55/45 το 2010, σε 44/56 το 2012, ενώ το 2017 στο 53/47.
- **163% η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών** προς χώρες με ΣΕΕ, έναντι 96% (μ.ο.) της ΕΕ.
- **15 από 30 χώρες αποδεικνύονται πραγματικό «χρυσάφι»** για τις ελληνικές εξαγωγές, με ανάπτυξη πολλαπλάσια της μέσης αύξησης των ελληνικών εξαγωγών συνολικά. Ενδεικτικά, Λίβανος (+3009% έναντι 110% στην Ε.Ε.), Παναμάς (+1323% έναντι -24%), Αίγυπτος (+1040% έναντι 211%), Ονδούρα (+573% έναντι 18%), Χιλή (+471% έναντι 197%), Μεξικό (+440% έναντι 165%), Τυνησία (+204% έναντι 51%), Αλγερία (+247% έναντι 79%), Νικαράγουα (+194% έναντι 47%), Ισραήλ (+120% έναντι 31%). Είναι εμφανές ότι μακρινοί προορισμοί μπορούν να αποτελέσουν στόχο για τα ελληνικά προϊόντα.
- **€163,1 εκατ. το θετικό εμπορικό ισοζύγιο των ΣΕΕ**, όταν το συνολικό εμπορικό ισοζύγιο της χώρας παραμένει αρνητικό για δεκαετίες. Η αύξηση των εξαγωγών ανέρχεται σε +163% με τις εισαγωγές στο +126%.
- **Σε 17 από τις 30 χώρες το ισοζύγιο παραμένει θετικό**, ενώ το εμπορικό έλλειμα παραμένει σημαντικό σε χώρες με ισχυρή μεταποιητική βάση όπως Κορέα (-800%), Ελβετία (-330%), Νορβηγία (-244%), αλλά και σε χώρες με φθηνά αγροτικά προϊόντα και πρώτες ύλες (π.χ. Χιλή).
- **Στο 88,2% η αξιοποίηση από την Ελλάδα των διευκολύνσεων που παρέχουν οι ΣΕΕ** έναντι 77,8% στην ΕΕ (δείκτης preference utilization rate - PUR).

Έχοντας ανάγκη ακόμα καλύτερων εξαγωγικών επιδόσεων, η Ελλάδα πρέπει να έχει πλέον μια πιο ενεργή συμμετοχή εντός της ΕΕ για την ταχύτερη ολοκλήρωση των, υπό διαπραγμάτευση, 15 νέων ΣΕΕ. Με συντηρητικές εκτιμήσεις, η ολοκλήρωση των υπό εξέλιξη συμφωνιών θα μπορούσε συμβάλει στην αύξηση του ΑΕΠ της Ε.Ε. κατά περισσότερο από 2%, λόγω εξαγωγών.

Ανάλογη αύξηση στο ΑΕΠ αναμένεται και για την Ελλάδα μιας και αξιοποιεί τις ΣΕΕ σε μεγαλύτερο βαθμό από την ΕΕ. Η μεταβολή αυτή ισοδυναμεί στην προσθήκη μιας νέας χώρας του μεγέθους της Αυστρίας ή της Δανίας στην οικονομία της ΕΕ., καθώς και τη στήριξη περίπου 2 εκατ. θέσεων εργασίας.

Προτεινόμενες πολιτικές για καλύτερη αξιοποίηση των ΣΕΕ και ευνοϊκούς όρους για τις ελληνικές εξαγωγές περιλαμβάνουν:

- **Εστίαση στην άρση** μη δασμολογικών φραγμών και γραφειοκρατίας παράλληλα με άρση δασμών και περιορισμών όγκου.
- **Δραστική βελτίωση** της εικόνας των ελληνικών προϊόντων.
- **Μείωση του country risk** για να εξορθολογιστούν ταχύτερα οι όροι ασφάλισης και εξαγωγικών πιστώσεων.
- **Ενίσχυση** των εξαγωγικών επιχειρήσεων για αντιστάθμιση ή/και έλλειψη αποτελεσματικών δικτύων διανομής, ή όπου το κόστος διανομής είναι υψηλό.
- **Προγράμματα στρατηγικής πληροφόρησης** και ενημέρωσης για τις δυνατότητες που δίνουν οι ΣΕΕ, ειδικά για τις ΜμΕ.
- **Έγκαιρη ενημέρωση και συμβουλευτικές υπηρεσίες** για τους πιθανούς κινδύνους και τις πρακτικές προστασίας της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Κάθε ΣΕΕ έχει διαφορετικές προβλέψεις για προϊόντα ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ, εμπορικά σήματα, κατοχύρωση πνευματικής ιδιοκτησίας, κλπ.
- **Δημόσιες ηλεκτρονικές πλατφόρμες** (π.χ. ένα εμπλουτισμένο agora.gr) να αναρτούν συνεχώς χρηστικές πληροφορίες για τη διευκόλυνση των εξαγωγών σε χώρες με ΣΕΕ, δημιουργώντας έτσι ένα εύχρηστο εργαλείο για τους εξαγωγείς.

Έχοντας μεγάλο αριθμό προϊόντων ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ, η έγκαιρη και ενεργή συμμετοχή της δημόσιας διοίκησης από την αρχή των διαπραγματεύσεων σε επίπεδο Ε.Ε., μπορεί να προστατεύσει επαρκώς τα εμπορικά συμφέροντα των Ελληνικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, οι Ελληνικές αρχές πρέπει να ασκήσουν πίεση στην Ε.Ε. για να παρθούν τα εξής μέτρα:

- **Επικαιροποίηση** των ΣΕΕ «πρώτης γενιάς» ώστε να συμπεριληφθούν όλα τα προϊόντα ΠΟΠ - ΠΓΕ.
- **Υπογραφή** νέων ΣΕΕ στις οποίες δεν θα γίνεται διαπραγμάτευση για κάθε προϊόν ΠΟΠ αλλά θα απαιτείται η αποδοχή ενός ευρύτερου του καταλόγου ΠΟΠ προϊόντων της ΕΕ.

Συντονισμός έκδοσης από τον Τομέα Βιομηχανίας, Ανάπτυξης, Δικτύων & Περιφερειακής Πολιτικής του ΣΕΒ. Αξιοποιήθηκαν στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την ΕΕ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

1. Εξελίξεις στο Διεθνές Εμπόριο

Η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε θεαματική. Η αξία των αγαθών, από €3.5 τρισ. το 1990, έφτασε τα €17.5 τρισ. περίπου το 2017. Η ανάπτυξη αυτή κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική για την παγκόσμια οικονομία. Το διεθνές εμπόριο ενισχύει την καινοτομία, την παραγωγική μεγέθυνση των μικρότερων επιχειρήσεων, τη βελτίωση των προϊόντων και των υπηρεσιών, τις επιλογές του καταναλωτή αλλά και τη δημιουργία πιο σταθερών θέσεων εργασίας στις εξαγωγικές χώρες. Επίσης συντελεί σημαντικά στη σύγκλιση των αναπτυσσόμενων οικονομικών με τις ευημερούσες κοινωνίες ανά τον κόσμο.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε μείωση του ρυθμού με τον οποίο αυξάνεται το διεθνές εμπόριο. Από το 2012 μέχρι και σήμερα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης έχει πέσει στο 3,6%, περίπου δηλαδή στο μισό του μέσο ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης την προηγούμενη εικοσαετία. Παράλληλα, το ποσοστό της παγκόσμιας παραγωγής που εξάγεται, έχει συρρικνωθεί από 28,1% το 2007 σε 22,5% το 2017.

Επιπλέον ρόλο στην επιβράδυνση του διεθνούς εμπορίου φαίνεται να έχουν οι πολιτικές προστατευτισμού που έχουν υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια. Η παγκόσμια οικονομική κρίση του τέλους της περασμένης δεκαετίας κλόνισε την θετική εικόνα του μοντέλου ανάπτυξης το οποίο στηριζόταν σε παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες, στο άνοιγμα των διεθνών αγορών και στην απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου. Ως αποτέλεσμα, έγιναν δημοφιλείς, κυρίως στο δυτικό κόσμο, πολιτικές που εναντιώνονται στην ανάπτυξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων. Αυτές οι προστατευτικές πολιτικές όμως προτάσσουν την αναδιάρθρωση των διεθνών εμπορικών αλυσίδων ως τη (λανθασμένη) λύση σε ένα πρόβλημα που εστιάζει στην απουσία βούλησης για την ταχύτερη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της επενδυτικής ανταγωνιστικότητας της (κάθε) χώρας.

Η αλλαγή της διεθνούς εμπορικής πολιτικής των ΗΠΑ αποτέλεσε γεγονός καθοριστικής σημασίας. Μια πολιτική που συνδέει τον εμπορικό προστατευτισμό με μεγαλύτερη ευημερία και οικονομική ισχύ για τις ΗΠΑ. Αν και η αναδιάρθρωση των διεθνών εμπορικών σχέσεων παραμένει αμφιλεγόμενης αποτελεσματικότητας, οι νέες εμπορικές πολιτικές των ΗΠΑ έχουν τραβήξει την παγκόσμια προσοχή με περιορισμούς στις εισαγωγές, δασμούς ακόμα και αποκλεισμούς στις εταιρίες που διατηρούν εμπορικές σχέσεις με χώρες που οι ΗΠΑ θεωρούν προβληματικές (πχ Ιράν). Η τάση για εμπορικό προστατευτισμό πλέον δείχνει γενικότερη.

Σε πρόσφατη έρευνα της *Gowling WLG*, καταγράφηκαν, από το 2009 μέχρι και το 2016 στις 60 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, περισσότερες από 7,000 νομοθετικές ρυθμίσεις οικονομικού προστατευτισμού που επιβάλλουν δασμούς αξίας €400 δισ.

Στα παραπάνω έρχονται να προστεθούν τα προβλήματα που θα δημιουργήσει μια άτακτη έξοδος της Βρετανίας από την ΕΕ. Οι εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο ισοδυναμούν περίπου με το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ. Πιθανή άτακτη έξοδος χωρίς συμφωνία θα διαταράξει σοβαρά την εξαγωγική δραστηριότητα των 27 χωρών της ΕΕ. Αν και οι ελληνικές εξαγωγές είναι λίγο κάτω από €1δισ., οι έμμεσες αρνητικές επιπτώσεις δεν θα είναι αμελητέες.

Η Ε.Ε. συνεχίζει να είναι προσανατολισμένη στις εξαγωγές και στο ελεύθερο εμπόριο. Το 90% της μελλοντικής ανάπτυξης αναμένεται να επιτευχθεί εκτός των ευρωπαϊκών συνόρων. Άρα το ελεύθερο εμπόριο αποτελεί ζήτημα μελλοντικής επιβίωσης για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Η επιβράδυνση του διεθνούς εμπορίου, θα δυσκολεύσει την προσπάθεια ταχείας ανάκαμψης. Η Ελλάδα, ως χώρα με περιορισμένη εσωτερική αγορά, προσβλέπει στις εξαγωγές για να δώσει ώθηση στην οικονομία και να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

2. Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου

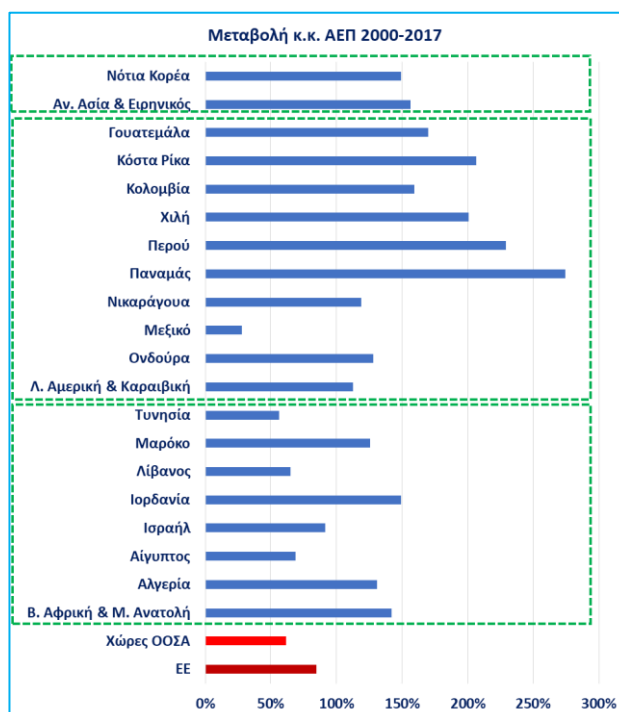
Βασικό εργαλείο για την αύξηση του διεθνούς εμπορίου εδώ και πολλές δεκαετίες αποτελούν οι Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου (ΣΕΕ). Οι ΣΕΕ είναι διεθνείς συμφωνίες μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών, με σκοπό την ενίσχυση του μεταξύ τους εμπορίου. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου έχει καταχωρημένες 291 συμφωνίες. Παλαιότερα, οι ΣΕΕ επικεντρώνονταν κυρίως σε δασμούς και τελωνειακά θέματα. Οι νεότερες ΣΕΕ προσφέρουν κάλυψη και σε πολλούς άλλους τομείς εμπορικής δραστηριότητας όπως, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τα φυτο-υγειονομικά πιστοποιητικά, το εμπόριο υπηρεσιών και οι εταιρικές αδειοδοτήσεις.

Το διεθνές εμπόριο ήταν ένας από τους πρώτους τομείς που οι χώρες της Ε.Ε. συμφώνησαν να αναθέσουν κεντρικά την ευθύνη για τη άρση των εξαγωγικών εμποδίων. Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. διαπραγματεύονται ενιαία, μεγιστοποιώντας την επιρροή τους.

Ξεκίνησαν από τη δεκαετία του 1960 κεντρικές διαπραγματεύσεις για διεθνείς εμπορικές συμφωνίες με τρίτες χώρες, ενώ σήμερα η Ε.Ε. βρίσκεται σε διαδικασία διαπραγματεύσεων με πλήθος χωρών από όλες τις ηπείρους.

Η πλειοψηφία των χωρών με τις οποίες έχει συνάψει ΣΕΕ η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν αγορές που παρουσιάζουν σημαντική αύξηση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ από το 2000 μέχρι και το 2017. Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη χωρών με ΣΕΕ (σχήμα Δ1, ανάλυση στο παράρτημα) βοήθησε την ανάπτυξη (και) των ελληνικών εξαγωγών δρομολογώντας προϊόντα σε χώρες με συνεχώς αναπτυσσόμενη «μεσαία τάξη» που κυριαρχεί στην κατανάλωση.

Με τη μέση αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ των χωρών του ΟΟΣΑ στο 61% (έναντι 95% των χωρών του ΟΗΕ και

85% της Ε.Ε.), οι περισσότερες χώρες με ΣΕΕ έχουν σημαντικά υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη όπως Σερβία (578%), Μολδαβία (547%), Μαυροβούνιο (378%), Εκουαδόρ (332%), Ουκρανία (315%), Αλβανία (303%), Παναμάς (274%), Βοσνία (252%), Περού (229%) και Κόστα Ρίκα (207%). Κάτω του μέσου όρου κινείται το Ισραήλ (91%), ο Λίβανος (65%), η Τυνησία (56%) και το Μεξικό (28%), χωρίς η βελτίωση αυτών των οικονομιών να είναι αμελητέα.

Επιπλέον οι περισσότερες χώρες με ΣΕΕ είναι περιφερειακές οικονομικές δυνάμεις (στη γεωγραφική περιοχή τους) με υψηλότερη αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματός τους.

Σήμερα η Ε.Ε. βρίσκεται στο στάδιο επικύρωσης ή διαπραγμάτευσης ΣΕΕ με χώρες όπως η Σιγκαπούρη, Μαλαισία, Βιετνάμ, Ταϊλάνδη, Ινδονησία, Φιλιππίνες, Ινδία, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Μεξικό, Χιλή, Μαρόκο, Τυνησία και τη MERCOSUR. Αναλυτική παρουσίαση της πορείας των συζητήσεων στο Παράρτημα.

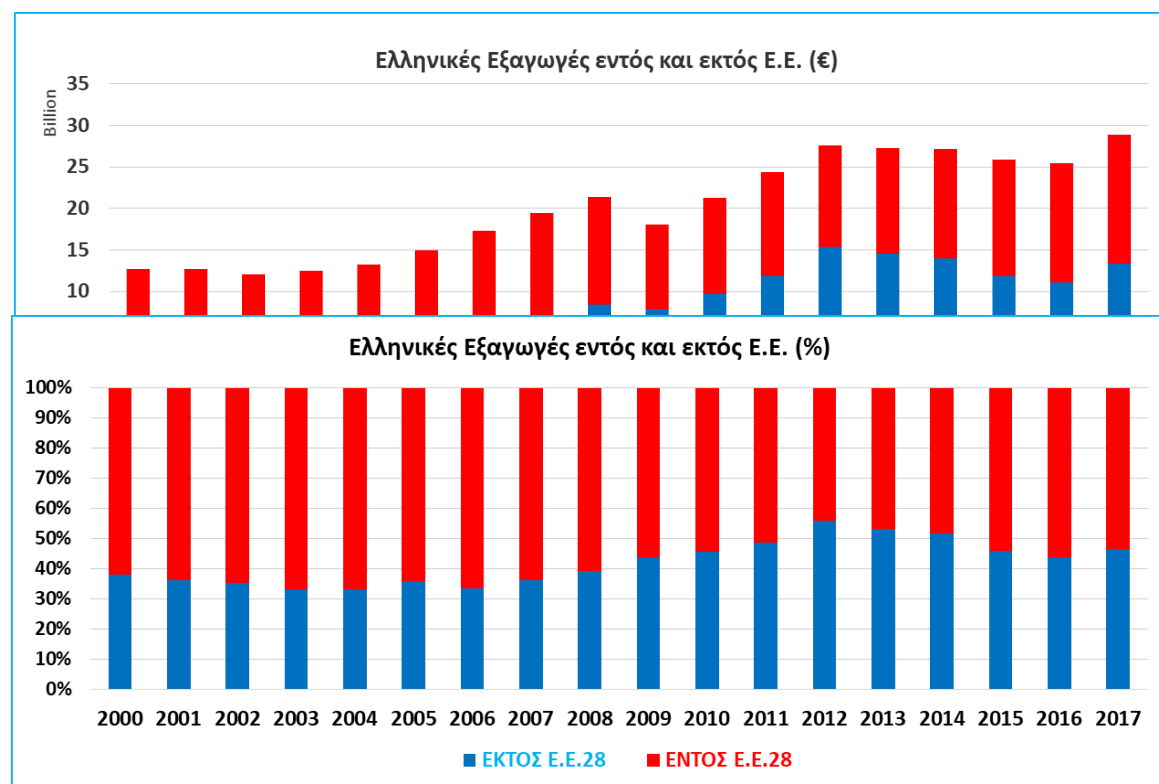
Δ1. Οικονομική ανάπτυξη χωρών με ΣΕΕ. (Πηγή, World Bank 2018)

3. Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας με τρίτες χώρες

Η Ελλάδα έχει εκμεταλλευτεί σε μεγάλη βαθμό τις ΣΕΕ. Παρά τις σαφώς απλούστερες εμπορικές διαδικασίες της ενιαίας αγοράς, οι ελληνικές εξαγωγές διέκριναν έγκαιρα την οικονομική ανάπτυξη των χωρών με ΣΕΕ και εκμεταλλεύτηκαν τις ευκαιρίες στις χώρες αυτές. Έτσι, η ισχυρή οικονομική των χωρών με ΣΕΕ έχει αποκτήσει πλέον καθοριστική συνεισφορά (και) στην ελληνική εξαγωγική προσπάθεια (Δ2 και Δ3).

Ενώ το 2000 η αναλογία των ελληνικών εξαγωγών εντός / εκτός της Ε.Ε. ήταν 62/38, η αναλογία εξελίχθηκε σε 54/45 το 2010, σε 44/56 το 2012 ενώ από το 2017 είναι περίπου στο 53/47.

Με πρώτη ανάγνωση, η μετατόπιση των ελληνικών εξαγωγών σε χώρες εκτός Ε.Ε. μπορεί να εξηγηθεί από την στρατηγική επιλογή (ορισμένων) ελληνικών προϊόντων να ανταγωνιστούν διεθνώς βάσει τιμής. Η ανταγωνιστικότητα βάσει τιμής όμως αποδείχτηκε σωστή στρατηγική εισόδου μιας και οι τρίτες αγορές παρουσιάζουν ισχυρή οικονομική ανάπτυξη με μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους για τα εδραιωμένα προϊόντα.

Δ2. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών εντός / εκτός της ΕΕ.

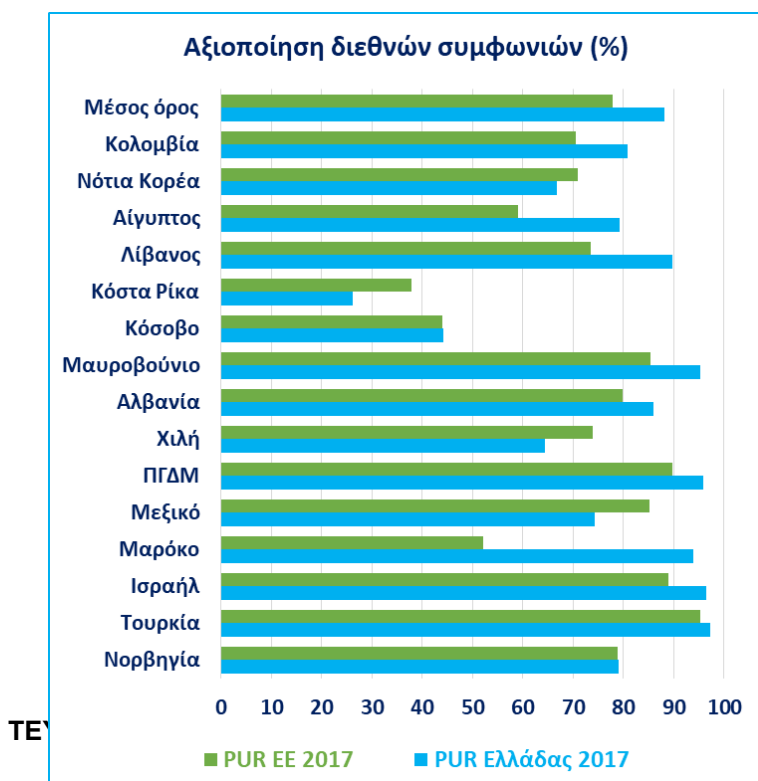

(Πηγή, Eurostat 2018)

Δ3. Εξέλιξη εξαγωγών εντός / εκτός της ΕΕ. (Πηγή, Eurostat 2018)

Έτσι οι ΣΕΕ έχουν συνεισφέρει πολλαπλάσια αναπτυξιακά αποτελέσματα σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ. Ενδεικτικά:

- **Η Ελλάδα έχει αυξήσει κατά 163% (μ. ο.) τις εξαγωγές** της προς τις 30 χώρες με τις οποίες η Ε.Ε. έχει ΣΕΕ όταν η μέση αύξηση στην Ε.Ε. δεν ξεπερνάει το 96%. Ειδικά στις 17 από τις 30 αυτές χώρες, οι ελληνικές εξαγωγές έχουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη σε σχέση με την ΕΕ.
- **Οι υψηλότερες επιδόσεις των Ελληνικών εξαγωγών** σε σχέση με την Ε.Ε. παρατηρούνται στον Λίβανο (3009% αύξηση έναντι 110% στην Ε.Ε.), στον Παναμά (1323% έναντι -24%), στην Αίγυπτο (1040% έναντι 211%). Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν οι χώρες Ονδούρα (573% έναντι 18%), Χιλή (471% έναντι 197%), Μεξικό (440% έναντι 165%), Τυνησία (204% έναντι 51%), Αλγερία (247% έναντι 79%), Νικαράγουα (194% έναντι 47%) και Ισραήλ (120% έναντι 31%).
- **Το ποσοστό μεταβολής των Ελληνικών εξαγωγών είναι υψηλότερο** από το αντίστοιχο ποσοστό αύξησης των εισαγωγών σε 17 από τις 30 χώρες. Σε 12 είναι μικρότερο ενώ σε μια περίπου το ίδιο. Παράλληλα, το ποσοστό αύξησης των εξαγωγών προς τις χώρες με ΣΕΕ ανέρχεται σε 163% ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αύξησης των εισαγωγών σε 126%.
- **Επιπλέον, η Ελλάδα φαίνεται να αξιοποιεί καλύτερα τις ευνοϊκές ρυθμίσεις των ΣΕΕ.** Βάσει του δείκτη preference utilization rate, το 88,2% των Ελληνικών εξαγωγών αξιοποιεί τις ευνοϊκές ρυθμίσεις έναντι 77,4% στην Ε.Ε. (Δ4).

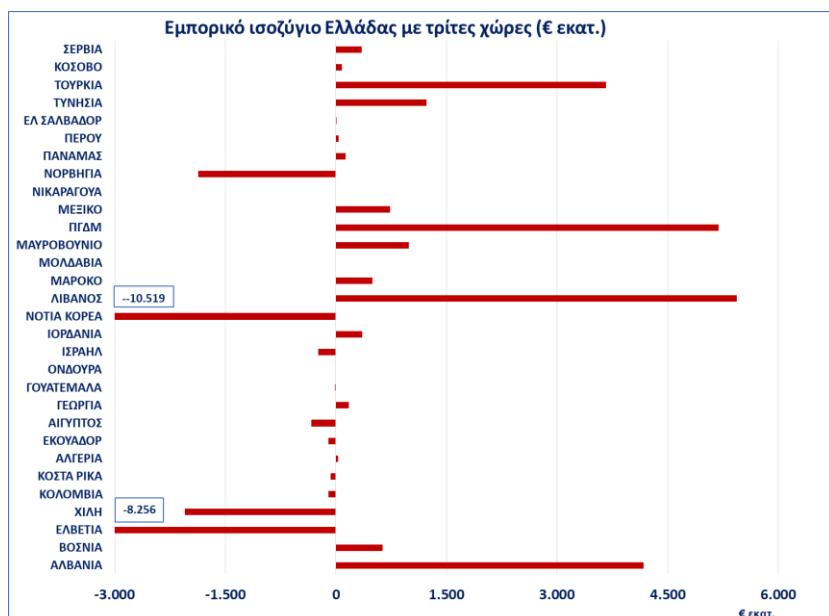

Δ4. Αξιοποίηση εξαγωγικών ευκαιριών σε χώρες με ΣΕΕ (Πηγή, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017)

Το Εμπορικό ισοζύγιο με τις χώρες που έχουν υπογράψει ΣΕΕ με την Ε.Ε. είναι (πλέον) οριακά θετικό για την Ελλάδα (€163,1 εκατ.).

Σε 17 από τις 30 χώρες η Ελλάδα εξαγει αγαθά αξίας μεγαλύτερης από αυτά που εισάγει, ενώ το εμπορικό άνοιγμα παραμένει διαχρονικά σημαντικό σε χώρες με ισχυρή μεταποιητική βάση όπως η Κορέα (-800%), Ελβετία (-330%), Νορβηγία (-244%), αλλά και σε χώρες με φθηνά αγροτικά προϊόντα και πρώτες ύλες (πχ Χιλή). Το Διάγραμμα Δ5 παρουσιάζει το εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας με τις χώρες που έχουν ΣΕΕ με την ΕΕ. Στο παράρτημα ακολουθεί η πλήρης ανάλυση.

Δ5. Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας με χώρες σε ΣΕΕ (Πηγή, Eurostat 2018)

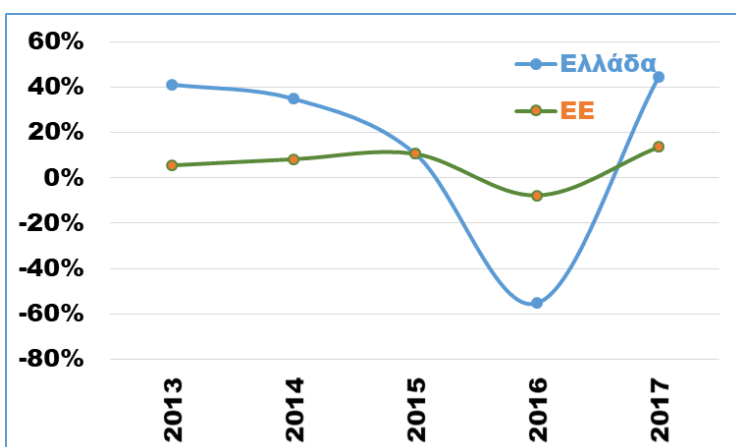
4. Εμπορικές Συμφωνίες της Ε.Ε.

Νότιος Κορέα

Η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου Ε.Ε. - Νότιας Κορέας τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2011. Πρόκειται για την πρώτη συμφωνία από τη νέα γενιά ελεύθερων συναλλαγών που εγκαινίασε η Ε.Ε. το 2007. Η συμφωνία αυτή προχωρεί στην άρση σημαντικών εμπορικών φραγμών και στη διευκόλυνση των συναλλαγών μεταξύ ευρωπαϊκών και κορεατικών επιχειρήσεων. Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα αγροδιατροφικά και τα βιομηχανικά προϊόντα. Ο Πίνακας 1 και το Διάγραμμα Δ5 παρουσιάζουν τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στη χώρα.

Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2011)	Μεταβολή
192.772.172,00 €	81.508.368,00 €	137%

Πίνακας 1: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας, Ν. Κορέα

Δ6. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στη Νότια Κορέα.
(Πηγή: Eurostat 2017)

Κολομβία – Περού - Εκουαδόρ

Η εμπορική συμφωνία σε Περού και Κολομβία υπεγράφη τον Ιούνιο του 2012. Το Περού την εφαρμόζει προσωρινά από τον Μάρτιο του 2013 και η Κολομβία από τον Αύγουστο του 2013.

Τον Ιούλιο του 2014 η Ε.Ε. ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με το Εκουαδόρ για την προσχώρηση της χώρας αυτής στη συμφωνία και η συμφωνία εφαρμόζεται από το 2017.

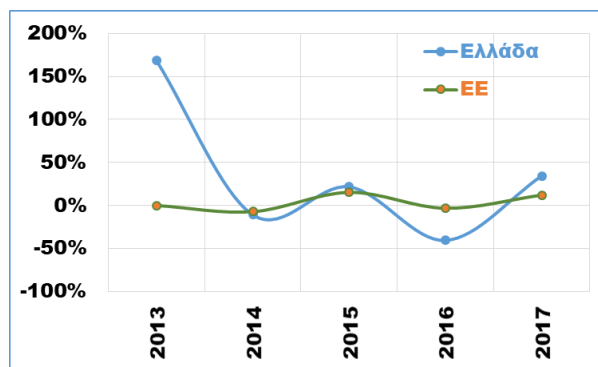
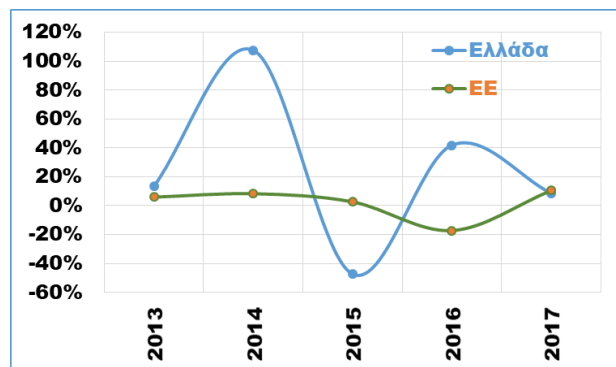
Οι κατηγορίες προϊόντων που φαίνεται να έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, τα χημικά και φαρμακευτικά προϊόντα και τα αγροδιατροφικά προϊόντα.

Τα αποτελέσματα είναι μικτά καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης των Ελληνικών εξαγωγών (69%) ξεπερνά σημαντικά το μέσο όρο των εξαγωγών της Ε.Ε. (2%) στην Κολομβία αλλά υπολείπεται στο Περού (-13% έναντι 16%) και στο Εκουαδόρ (για το οποίο όμως δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων).

Ο Πίνακας 2 και το Διάγραμμα Δ7 παρουσιάζουν τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στην Κολομβία ενώ το Διάγραμμα Δ8 στο Περού.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2013)	Μεταβολή
Κολομβία	11.994.372,00 €	7.114.002,00 €	69%
Περού	12.390.403,00 €	14.281.590,00 €	-13%

Πίνακας 2: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας, Κολομβία-Εκουαδόρ-Περού. (Πηγή, Eurostat 2017)

Χώρες της Ανατολικής Γειτονίας

Το 2013 η Ε.Ε. ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις για μια σφαιρική και εις βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) με τη Μολδαβία, την Αρμενία και τη Γεωργία, στο πλαίσιο των γενικών συμφωνιών σύνδεσης. Οι διαπραγματεύσεις με την Ουκρανία ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2011. Οι συμφωνίες σύνδεσης (συμπεριλαμβανομένων των DCFTA) κυρώθηκαν από τη Μολδαβία, τη Γεωργία και την Ουκρανία το καλοκαίρι του 2014. Οι συμφωνίες με τη Μολδαβία και τη Γεωργία εφαρμόζονται από τον Ιούλιο του 2016 ενώ της Ουκρανίας από τον Σεπτέμβριο του 2017. Τον Σεπτέμβριο του 2013, η Αρμενία αποφάσισε να προσχωρήσει στην τελωνειακή ένωση με τη Ρωσία και διέκοψε τη διαδικασία για τις συμφωνίες σύνδεσης και DCFTA με την ΕΕ.

Παρατηρείται έντονη αύξηση (57%) στις εξαγωγές προς την Γεωργία ενώ αντίθετα σημαντική μείωση (-52%) στη Μολδαβία. Βέβαια, η χρονική περίοδος είναι εξαιρετικά περιορισμένη και δεν προσφέρεται για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Δεν υπάρχει ακόμη καθαρή εικόνα για τις κατηγορίες προϊόντων που ωφελούνται περισσότερο από τις ΣΕΕ στις χώρες ανατολικής γειτονίας λόγω της πρόσφατης εφαρμογής των ΣΕΕ σε αυτές τις χώρες.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στις χώρες της Ανατολικής Γειτονίας.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας Έτος Βάσης (2016)	Μεταβολή
Γεωργία	61.430.321,00 €	127.774.779,00 €	-52%
Μολδαβία	55.339.320,00 €	35.144.443,00 €	57%

Πίνακας 3: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας, Χώρες Ανατολικής Γειτονίας. (Πηγή, Eurostat 2017)

Χώρες της Κεντρικής Αμερικής

Εμπλεκόμενες χώρες είναι οι Ονδούρα, Νικαράγουα, Παναμάς, Κόστα Ρίκα, Ελ Σαλβαδόρ και Γουατεμάλα.

Η συμφωνία σύνδεσης Ε.Ε.-Κεντρικής Αμερικής υπεγράφη τον Ιούνιο του 2012. Το εμπορικό τμήμα της συμφωνίας εφαρμόζεται σε προσωρινή βάση με την Ονδούρα, τη Νικαράγουα και τον Παναμά από τον Αύγουστο 2013, με την Κόστα Ρίκα και το Ελ Σαλβαδόρ από τον Οκτώβριο 2013 και με τη Γουατεμάλα από τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

Παρατηρείται έντονη διαφοροποίηση με μεγάλα ποσοστά αύξησης στις περιπτώσεις των Παναμά (1323%), Νικαράγουας (194%) και Ονδούρας (573%) και μείωσης στο Ελ Σαλβαδόρ (-9%) στη Γουατεμάλα (-34%) και Κόστα Ρίκα (-50%). Αυτό μπορεί να οφείλεται στους μικρούς όγκους εξαγωγίμων προϊόντων προς τις συγκεκριμένες χώρες που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για υψηλή μεταβλητότητα των ποσοστών αύξησης.

Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, φάρμακα, χημικά προϊόντα, τρόφιμα, ποτά και καπνικά προϊόντα.

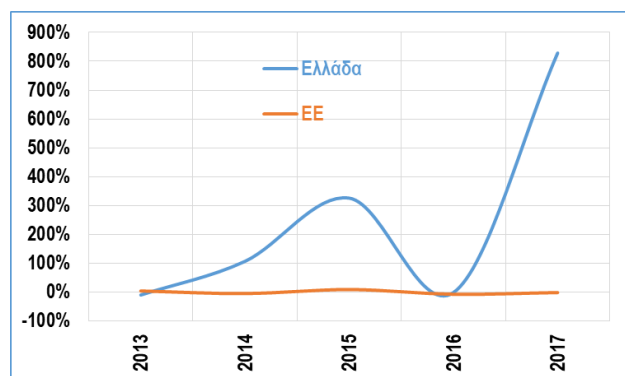
Ο Πίνακας 4 και το Διάγραμμα Δ9 παρουσιάζουν τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στις χώρες της Κεντρικής Αμερικής.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας Έτος Βάσης (2013)	Μεταβολή
Ονδούρα	802.891,00 €	119.268,00 €	573%

Νικαράγουα	301.357,00 €	102.517,00 €	194%
Παναμάς	107.888.416,00 €	7.580.225,00 €	1323%
Κόστα Ρίκα	794.708,00 €	1.591.811,00 €	-50%
Ελ Σαλβαδόρ	364.599,00 €	402.524,00 €	-9%
Γουατεμάλα	1.469.598,00 €	2.224.304,00 €	-34%

Πίνακας 4: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας, Κεντρική Αμερική. (Πηγή, Eurostat 2017)

Δ9. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών σε χώρες της κεντρικής Αμερικής. (Πηγή, Eurostat 2017)

Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική

Αφορά τις: Αλγερία, Αίγυπτος, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανος, Μαρόκο και Τυνησία.

Οι συμφωνίες σύνδεσης με την Αλγερία, την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ιορδανία, τον Λίβανο, το Μαρόκο, και την Τυνησία, υπογράφηκαν μεταξύ 1995 και 2002. Η Ελλάδα παρουσιάζει εντυπωσιακά αποτελέσματα στον Λίβανο (αύξηση που ξεπερνά το 3000%) και στην Αίγυπτο (αύξηση που ξεπερνά το 1000%). Σε γενικές γραμμές, ο ρυθμός ανάπτυξης των Ελληνικών εξαγωγών ξεπερνάει κατά πολύ τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο σε 5 από τις 7 χώρες της περιοχής.

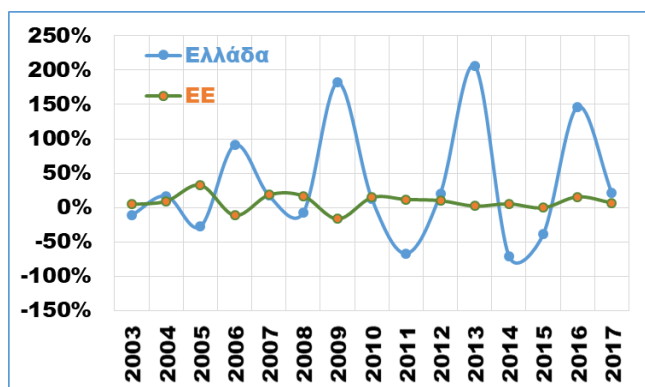
- Στο Μαρόκο, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, τα πετρελαιοειδή, τα μεταλλεύματα και τα αγροδιατροφικά προϊόντα.
- Στο Λίβανο, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα ορυκτά και μεταλλεύματα, τα βιομηχανικά προϊόντα, τα μηχανήματα, τα φάρμακα, τα χημικά προϊόντα, και τα τρόφιμα/ποτά.
- Στην Αίγυπτο, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, χημικά προϊόντα, ορυκτά και τα μεταλλεύματα.
- Στην Αλγερία, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, χημικά προϊόντα και προϊόντα σιδήρου και χαλκού.
- Στην Τυνησία, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο είναι τα μηχανήματα, φάρμακα, χημικά προϊόντα, ορυκτά και μέταλλα.
- Στην Ιορδανία, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο είναι τα μηχανήματα, τα χημικά προϊόντα και τα προϊόντα αγροδιατροφής.
- Στο Ισραήλ, οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τη ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, χημικά προϊόντα, και άλλα προϊόντα μεταποίησης.

Ο **Πίνακας 5** παρουσιάζει τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2000)	Μεταβολή
Μαρόκο	99.623.670,00 €	49.067.944	103%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2003)	Μεταβολή
Λίβανος	1.250.294.672,00 €	40.212.657,00 €	3009%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2003)	Μεταβολή
Αίγυπτος	755.513.872,00 €	66.278.784,00 €	1040%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2005)	Μεταβολή
Αλγερία	138.822.496,00 €	40.034.763,00 €	247%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2000)	Μεταβολή
Τυνησία	146.525.018,00 €	48.253.715	204%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2002)	Μεταβολή
Ιορδανία	39.918.189,00 €	29.902.957,00 €	33%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2000)	Μεταβολή
Ισραήλ	442.437.075,00 €	201.191.150,00 €	120%

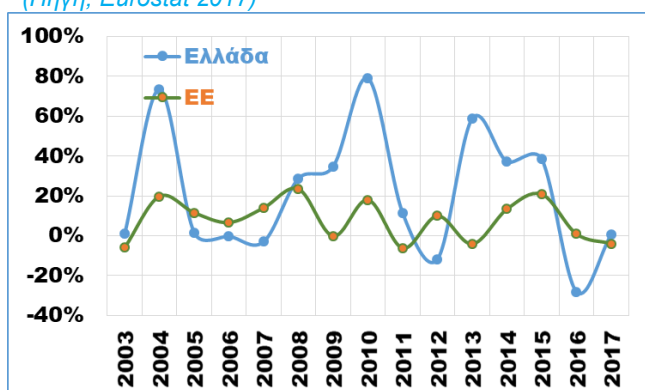
Πίνακας 5: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας στη Μ. Ανατολή και Αφρική. (Πηγή, Eurostat 2017)

Το Διάγραμμα **Δ10** παρουσιάζει τις επιδόσεις στο Μαρόκο. Το Διάγραμμα **Δ11** παρουσιάζει τις επιδόσεις στο Λίβανο. Το Διάγραμμα **Δ12** παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Αίγυπτο. Το Διάγραμμα **Δ13** παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Αλγερία. Το Διάγραμμα **Δ14** παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Τυνησία. Το Διάγραμμα **Δ15** παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Ιορδανία. Το Διάγραμμα **Δ16** παρουσιάζει τις επιδόσεις στο Ισραήλ.

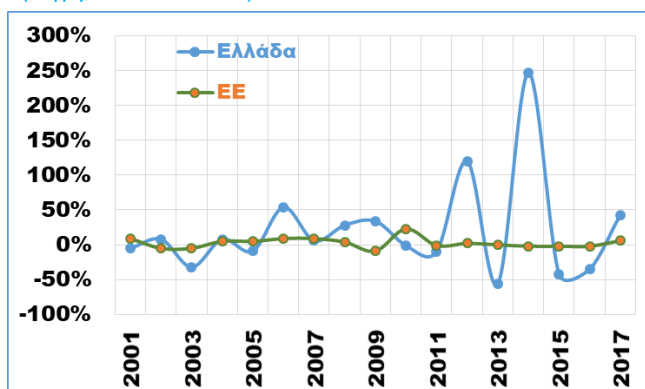
Δ10. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στο Μαρόκο.

(Πηγή, Eurostat 2017)

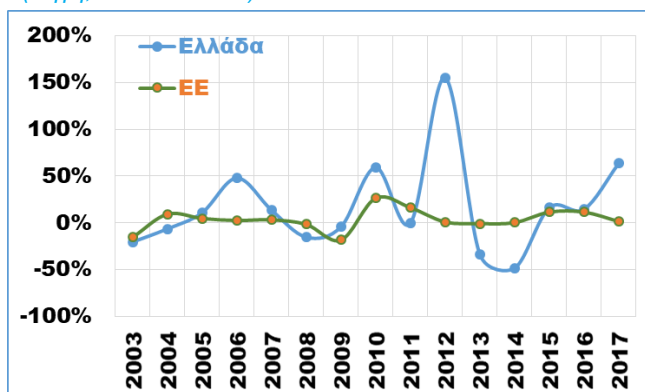
Δ12. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στην Αίγυπτο.

(Πηγή, Eurostat 2017)

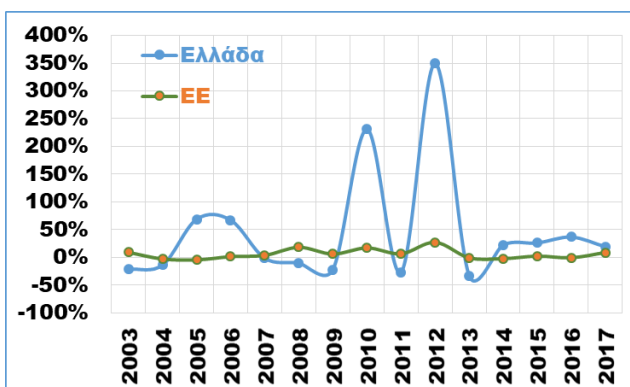
Δ14. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στην Τунησία.

(Πηγή, Eurostat 2017)

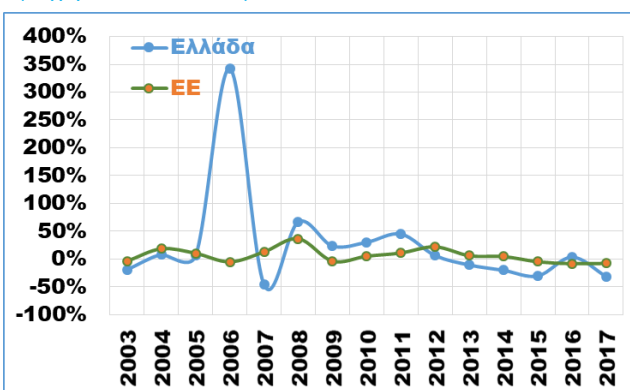
Χώρες Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Τουρκία

Εμπλεκόμενες χώρες είναι οι ΠΓΔΜ, Αλβανία, Βοσνία - Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σερβία, Τουρκία και το Κόσοβο.

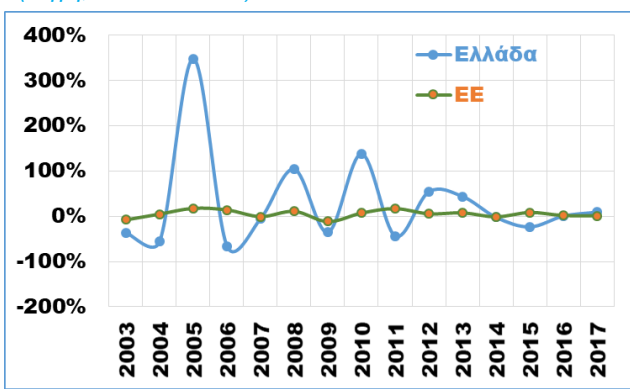
Δ11. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στο Λίβανο.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Δ13. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στην Αλγερία.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Δ15. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στην Ιορδανία.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Δ16. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στο Ισραήλ.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Οι ΣΕΕ με τις χώρες αυτές πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της προετοιμασίας των χωρών αυτών για την έναρξη της ενταξιακής τους πορείας στην ΕΕ.

Η αύξηση των εξαγωγών στη συγκεκριμένη ομάδα χωρών (με την εξαίρεση τη Βοσνία - Ερζεγοβίνη) είναι σχετικά μικρή και στις περισσότερες περιπτώσεις υπολείπεται του ποσοστού αύξησης εξαγωγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια πιθανή εξήγηση είναι το ότι οι αγορές αυτές ήταν ήδη «ώριμες» και σχετικά κορεσμένες για τις Ελληνικές επιχειρήσεις όταν τέθηκαν σε εφαρμογή οι συνθήκες ελεύθερου εμπορίου με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης.

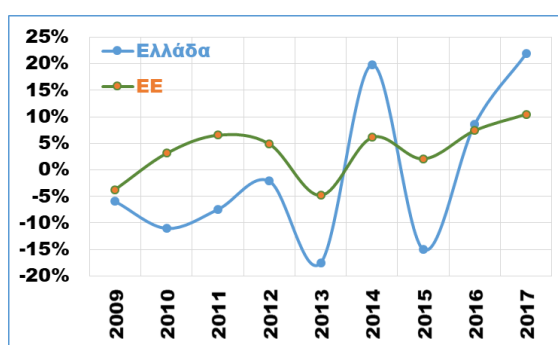
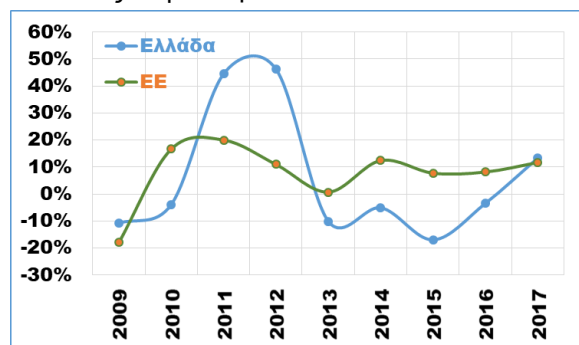
Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τις ΣΕΕ στα Βαλκάνια είναι τα μηχανήματα, τα μέταλλα και ορυκτά καθώς και τα χημικά προϊόντα.

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει τις επιδόσεις της Ελλάδας στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Τουρκία.

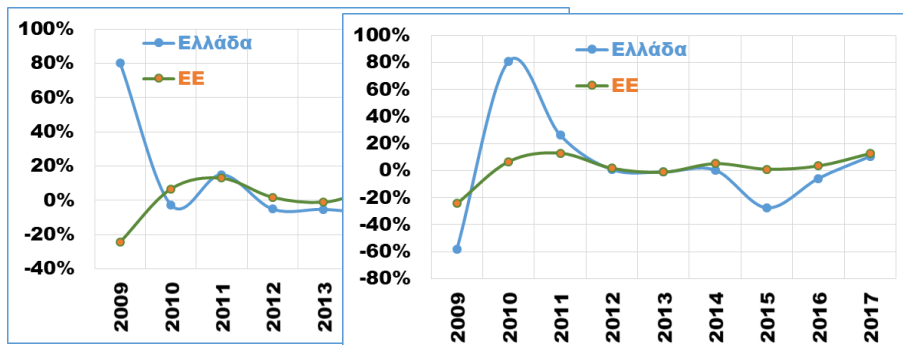
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2001)	Μεταβολή
ΠΓΔΜ	642.019.707,00 €	461.063.944,00 €	39%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2006)	Μεταβολή
Αλβανία	461.118.572,00 €	373.673.982,00 €	23%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2008)	Μεταβολή
Βοσνία	80.032.411,00 €	42.883.943	87%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2008)	Μεταβολή
Μαυροβούνιο	122.548.940,00 €	168.690.586,00 €	-27%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2009)	Μεταβολή
Σερβία	252.885.427,00 €	177.533.779,00 €	42%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2000)	Μεταβολή
Τουρκία	1.952.645.115,00 €	631.462.665,00 €	209%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2016)	Μεταβολή
Κόσοβο	43.527.426,00 €	37.886.353,00 €	15%

Πίνακας 6: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδος στις χώρες της Βαλκανικής. (Πηγή, Eurostat 2017)

Το Διάγραμμα Δ17 παρουσιάζει τις επιδόσεις στη ΠΓΔΜ. Το Διάγραμμα Δ18 παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Αλβανία. Το Διάγραμμα Δ19 παρουσιάζει τις επιδόσεις στη Βοσνία. Το Διάγραμμα Δ20 παρουσιάζει τις επιδόσεις στο Μαυροβούνιο. Το Διάγραμμα Δ21 παρουσιάζει τις επιδόσεις στη Σερβία. Το Διάγραμμα Δ22 παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Τουρκία.

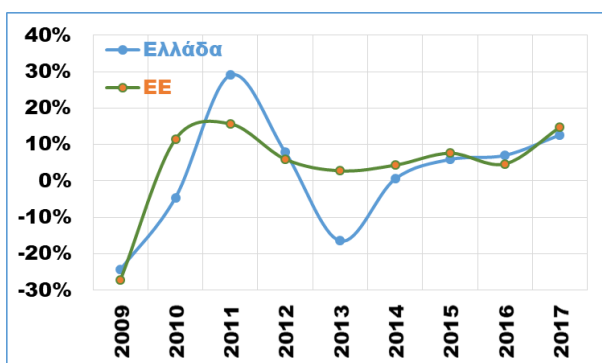

Δ17. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στη ΠΓΔΜ.
(Πηγή, Eurostat 2017)

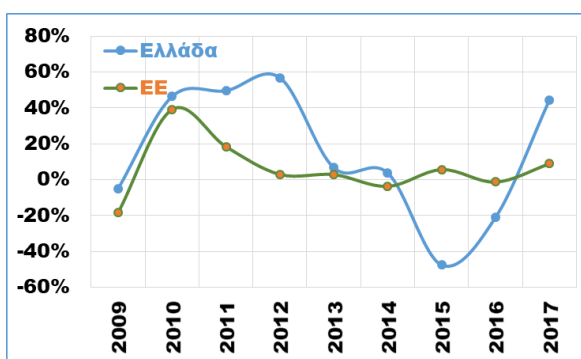

Δ19. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη. (Πηγή, Eurostat 2017)

Δ20. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στο Μαυροβού νιο. (Πηγή, Eurostat 2017)

Δ21. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στη Σερβία. (Πηγή, Eurostat 2017)

Δ22. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στην Τουρκία. (Πηγή, Eurostat 2017)

Νότια-Κεντρική Αμερική

Εμπλεκόμενες χώρες είναι η Χιλή και το Μεξικό. Στη Χιλή, η συμφωνία σύνδεσης του 2002 περιελάμβανε μια σφαιρική συμφωνία ελεύθερου εμπορίου η οποία τέθηκε σε ισχύ το επόμενο έτος. Η Ε.Ε. είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εξαγωγέας στη Χιλή και ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας Χιλιανών προϊόντων. Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από την ΣΕΕ είναι τα μηχανήματα, τα μεταποιημένα προϊόντα καθώς και τα χημικά προϊόντα.

Στο Μεξικό, από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας τον Οκτώβριο του 2000, οι συνολικές διμερείς εμπορικές συναλλαγές υπερδιπλασιάστηκαν. Η Ε.Ε. και το Μεξικό συμφώνησαν να επικαιροποιήσουν τη συμφωνία, για να την προσαρμόσουν στη νέα γενιά εμπορικών συμφωνιών καθώς και στις εξελίξεις της μεξικανικής οικονομίας. Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τις ΣΕΕ στα Βαλκάνια είναι τα μηχανήματα, τα χημικά προϊόντα, τα καύσιμα και τα μεταλλευτικά προϊόντα.

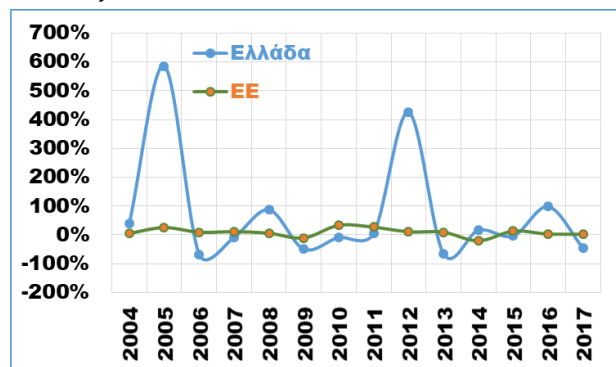
Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ελλάδας στην περιοχή.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2003)	Μεταβολή
Χιλή	12.727.366,00 €	2.229.049,00 €	471%
Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2001)	Μεταβολή
Μεξικό	164.953.324,00 €	30.558.276,00 €	440%

Πίνακας 7: Εξαγωγικές επιδόσεις Ελλάδας, Χιλή και Μεξικό. (Πηγή, Eurostat 2017)

Το Διάγραμμα Δ23 παρουσιάζει τις επιδόσεις στη Χιλή και το Διάγραμμα Δ24 παρουσιάζει τις εξαγωγικές επιδόσεις στο Μεξικό.

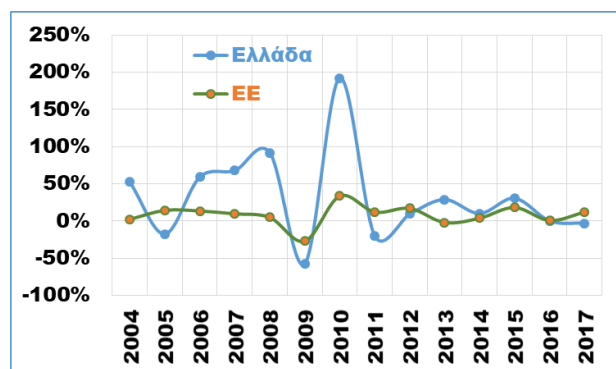

Δ23. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στην Χιλή.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Δ24. Εξέλιξη ελληνικών εξαγωγών στο Μεξικό.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Ευρωπαϊκή οικονομική ζώνη

Οι ΣΕΕ με την Ελβετία και τη Νορβηγία αποτελούν δυο εκ των παλαιότερων ΣΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και οι δύο χώρες αποτελούν σημαντικούς εταίρους της ΕΕ. Η Ελλάδα, στο διάστημα 2000-2017 έχει σημαντικά χαμηλότερη αύξηση των εξαγωγών προς τις δυο αυτές αγορές σε σχέση με τις εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο είναι τα μεταποιημένα προϊόντα.

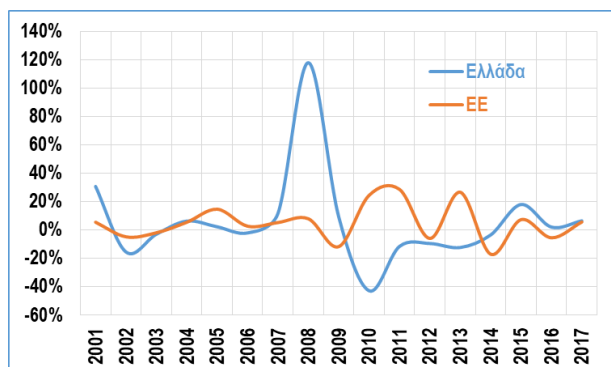
Ο Πίνακας 8 παρουσιάζει τις εξαγωγικές επενδύσεις στις εμπλεκόμενες χώρες.

Χώρα	Εξαγωγές Ελλάδας 2017	Εξαγωγές Ελλάδας-Έτος Βάσης (2000)	Μεταβολή
Ελβετία	142.705.899,00 €	95.096.292,00 €	50%
Νορβηγία	71.567.432,00 €	43.731.804,00 €	64%

Πίνακας 8: Εξαγωγικές επενδύσεις στις εμπλεκόμενες χώρες. (Πηγή, Eurostat 2017)

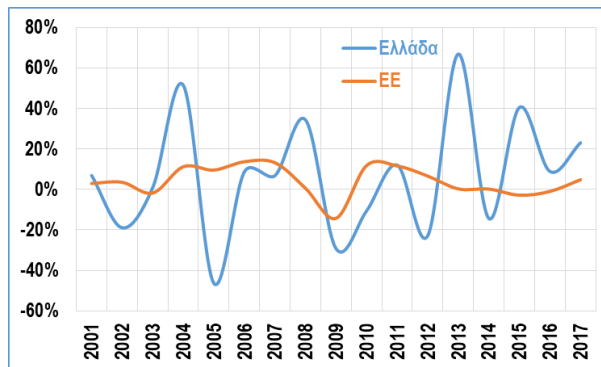

Το Διάγραμμα Δ25 παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Ελβετία. Το Διάγραμμα Δ26 παρουσιάζει τις επιδόσεις στην Νορβηγία.

Δ25. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στην Ελβετία.

(Πηγή, Eurostat 2017)

Δ26. Εξέλιξη ελληνικώ ν εξαγωγώ ν στη Νορβηγία.

(Πηγή, Eurostat 2017)

5. Εξέλιξη διαπραγματεύσεων ελεύθερου εμπορίου

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί συστηματικά το ελεύθερο εμπόριο και επιδιώκει την υπογραφή ΣΕΕ με όσο το δυνατόν περισσότερους εταίρους. Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η υπογραφή ΣΕΕ νέας γενιάς που, πέρα από την άρση δασμών στα προϊόντα, προσφέρουν ευρύτερη προστασία στις επιχειρήσεις των εμπλεκόμενων μερών και καλύπτουν πλήθος άλλων θεμάτων όπως λ.χ. τα εργασιακά, την αειφόρο ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή.

Η ολοκλήρωση των υπό εξέλιξη συνομιλιών της Ε.Ε. για το διεθνές εμπόριο θα μπορούσε να αυξήσει το ΑΕΠ της Ε.Ε. περισσότερο από 2%, λόγω ταχύτερης ανάπτυξης των εξαγωγών. Ανάλογη μεταβολή και στην Ελλάδα μιας και αξιοποιεί τις ΣΕΕ σε μεγαλύτερο βαθμό από την ΕΕ.

Με συντηρητικές εκτιμήσεις, η μεταβολή αυτή ισοδυναμεί στην προσθήκη μιας νέας χώρας του μεγέθους της Αυστρίας ή της Δανίας στην οικονομία της Ε.Ε., καθώς και τη στήριξη περίπου 2 εκατ. θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό η Ε.Ε. βρίσκεται στο στάδιο επικύρωσης ή διαπραγμάτευσης ΣΕΕ με τις εξής χώρες:

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. ΗΠΑ: 15 γύροι διαπραγματεύσεων έλαβαν χώρα μεταξύ του 2013 και του Οκτωβρίου του 2016. Έκτοτε οι διαπραγματεύσεις έχουν «παγώσει» μετά από απόφαση του Προέδρου των ΗΠΑ.
2. Καναδάς: Η ΣΕΕ υπεγράφη την 30η Οκτωβρίου του 2016. Την 21^η Σεπτεμβρίου του 2017 τέθηκε προσωρινά σε εφαρμογή. Εκκρεμεί η επικύρωση της από το σύνολο των μελών της ΕΕ.

ΑΣΙΑ

3. Ιαπωνία: Την 6^η Ιουλίου του 2017 η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ιαπωνία κατέληξαν σε καταρχήν συμφωνία που οριστικοποιήθηκε την 8η Δεκεμβρίου του 2017. Η ΣΕΕ καταργεί τη μεγάλη πλειοψηφία των δασμών για προϊόντα της Ε.Ε. που αντιστοιχούν σε περίπου €1 δισ. ετησίως, ανοίγει την αγορά της Ιαπωνίας στα προϊόντα αγροδιατροφής της Ε.Ε. και δημιουργεί ευκαιρίες για αύξηση των εξαγωγών σε πολλούς άλλους κλάδους. Επίσης για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται σε ΣΕΕ όρος για την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή. Η συμφωνία άρχισε να εφαρμόζεται την 1η Φεβρουαρίου του 2019. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται για την υπογραφή συμφωνίας προστασίας των επενδύσεων.
4. Σιγκαπούρη: Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν το 2010 και προχωρούν προς την οριστικοποίηση δύο συμφωνιών: α) ΣΕΕ και β) προστασίας επενδύσεων. Τα σχέδια των συμβάσεων υπεγράφησαν την 19η Οκτωβρίου του 2018 και έχουν εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι συμφωνίες θα τεθούν σε ισχύ όταν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες έγκρισης από την Κυβέρνηση της Σιγκαπούρης.
5. Μαλαισία: Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν το 2010 και μετά από επτά γύρους διαπραγματεύσεων, τέθηκαν σε αναστολή με πρωτοβουλία της Μαλαισίας. Η Ε.Ε. θέλει να προχωρήσει στην υπογραφή μιας συνθήκης παρόμοιας με αυτή της Σιγκαπούρης ενώ η Μαλαισία φαίνεται να επιθυμεί μια ΣΕΕ περιορισμένης ισχύος.
6. Βιετνάμ: Οι διαπραγματεύσεις με το Βιετνάμ ξεκίνησαν το 2012 και ολοκληρώθηκαν το 2015. Τα σχέδια των συμφωνιών ΣΕΕ και Προστασίας Επενδύσεων υπεβλήθησαν την 17η Οκτωβρίου 2018. Αναμένεται έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
7. Ταϊλάνδη: Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν το Μάρτιο του 2013 και μετά από 4 γύρους, σταμάτησαν λόγω της επιβολής στρατιωτικής δικτατορίας στην Ταϊλάνδη. Οι διαπραγματεύσεις θα συνεχιστούν μόνο αν η Ταϊλάνδη αποκτήσει δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση.
8. Ινδονησία: Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2016. Ο επόμενος (8^{ος}) γύρος διαπραγματεύσεων θα λάβει χώρα τον Ιούνιο του 2019.
9. Φιλιππίνες: Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν τον Δεκέμβριο του 2015 και συνεχίζονται.
10. Ινδία : Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 2007 και μετά από 12 γύρους, τέθηκαν σε αναστολή το 2013 λόγω διαφορετικών στόχων των δυο πλευρών.

ΩΚΕΑΝΙΑ

11. Αυστραλία: Τον Ιούνιο του 2018 ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για την υπογραφή ΣΕΕ νέας γενιάς. Ο 4^{ος} γύρος διαπραγματεύσεων θα λάβει χώρα την 1^η Ιουλίου 2019 στις Βρυξέλλες.
12. Νέα Ζηλανδία: Τον Ιούνιο του 2018 ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για την υπογραφή ΣΕΕ νέας γενιάς. Ο 4^{ος} γύρος διαπραγματεύσεων θα λάβει χώρα στη Νέα Ζηλανδία την 13^η Μαΐου 2019.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

13. MERCOSUR: Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν εκ νέου (μετά το 1999) το Μάιο του 2016.
14. Μεξικό: Έχουν ολοκληρωθεί οι διαπραγματεύσεις για τον επικαιροποίηση της υπάρχουσας συνθήκης. Τα κείμενα της συνθήκης μελετώνται από τις νομικές υπηρεσίες της ΕΕ.
15. Χιλή : Ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις το Νοέμβριο 2017 για επικαιροποίηση της υπάρχουσας συνθήκης. Ο 5^{ος} γύρος διαπραγματεύσεων θα διεξαχθεί στις Βρυξέλλες τον προσεχή Ιούλιο.

ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

16. Μαρόκο: Ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις το Μάρτιο 2013 για επικαιροποίηση της υπάρχουσας συνθήκης.
17. Τυνησία: Ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις τον Οκτώβριο 2015 για επικαιροποίηση της υπάρχουσας συνθήκης.

6. Προτάσεις & συμπεράσματα

Παρά τις καλές επιδόσεις των Ελληνικών εξαγωγών στις χώρες με τις οποίες η Ε.Ε. έχει συνάψει ΣΕΕ, υπάρχει ακόμη μεγάλο περιθώριο βελτίωσης. Σε 7 από τις 30 χώρες με ΣΕΕ (Μαυροβούνιο, Κόστα Ρίκα, Ελ Σαλβαδόρ, Γουατεμάλα, Περού, Εκουαδόρ, Γεωργία), οι Ελληνικές εξαγωγές μειώθηκαν μετά την εφαρμογή της ΣΕΕ. Επίσης, σε άλλες 8 από τις χώρες με ΣΕΕ (Ελβετία, Ισραήλ, Νορβηγία, Μαρόκο, ΠΓΔΜ, Ιορδανία, Αλβανία, Σερβία), το ποσοστό μεταβολής των ελληνικών εξαγωγών υπολείπεται του ποσοστού αύξησης των συνολικών ελληνικών εξαγωγών.

Έχοντας ανάγκη καλύτερες εξαγωγικές επιδόσεις, η Ελλάδα πρέπει να έχει πλέον ιδιαίτερα ενεργή συμμετοχή στις διαβουλεύσεις της Ε.Ε. για την ταχύτερη ολοκλήρωση των 15 ΣΕΕ υπό διαπραγμάτευση. Πολιτικές που μπορούν να βελτιώσουν την αξιοποίηση των ΣΕΕ και να φέρουν ευνοϊκούς όρους για τις ελληνικές εξαγωγές, είναι:

- **Εστίαση στην άρση** μη δασμολογικών φραγμών και γραφειοκρατίας παράλληλα με άρση δασμών και περιορισμών όγκου.
- **Δραστική βελτίωση** της εικόνας των ελληνικών προϊόντων.
- **Μείωση του country risk** για να εξορθολογιστούν ταχύτερα οι όροι ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων.
- **Ενίσχυση** των εξαγωγικών επιχειρήσεων για την αντιστάθμιση ή/και έλλειψη αποτελεσματικών δικτύων διανομής, ή όπου το κόστος διανομής είναι σημαντικό.

Οι συνολικά καλές επιδόσεις των Ελληνικών εξαγωγών στις χώρες με ΣΕΕ δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τα ωφέληματα από τις ρυθμίσεις των ΣΕΕ διαχέονται σε όλες τις εξαγωγικές επιχειρήσεις. Βάσει της εμπειρίας από άλλες χώρες της Ε.Ε., οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δεν εκμεταλλεύονται αποτελεσματικά τις διευκολύνσεις των ΣΕΕ. Πρακτικές που μπορούν να βελτιώσουν τη διείσδυση των ΜμΕ σε αυτές τις χώρες μπορεί να είναι:

- **Προγράμματα στρατηγικής πληροφόρησης** και ενημέρωσης για τις δυνατότητες που δίνουν οι ΣΕΕ, ειδικά στις ΜμΕ.
- **Έγκαιρη ενημέρωση και συμβουλευτικές υπηρεσίες** για τους πιθανούς κινδύνους και τις πρακτικές προσαρτήσεις της εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Κάθε ΣΕΕ έχει διαφορετικές προβλέψεις για προϊόντα ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ, εμπορικά σήματα, κατοχύρωση πνευματικής ιδιοκτησίας, κλπ.
- **Δημόσιες ηλεκτρονικές πλατφόρμες** (πχ ένα εμπλουτισμένο agora.gr) να αναρτούν συνεχώς χρηστικές πληροφορίες για τη διευκόλυνση των εξαγωγών σε χώρες με ΣΕΕ, δημιουργώντας έτσι ένα εύχρηστο εργαλείο για τους εξαγωγείς.

Έχοντας μεγάλο αριθμό προϊόντων ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ, η έγκαιρη και ενεργή συμμετοχή της δημόσιας διοίκησης από την αρχή των διαπραγματεύσεων σε επίπεδο Ε.Ε., μπορεί να προστατεύσει επαρκώς τα εμπορικά συμφέροντα των Ελληνικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, οι Ελληνικές αρχές πρέπει να ασκήσουν πίεση στην Ε.Ε. για να παρθούν τα εξής μέτρα:

- **Επικαιροποίηση των ΣΕΕ** «πρώτης γενιάς» ώστε να συμπεριληφθούν όλα τα προϊόντα ΠΟΠ - ΠΓΕ.
- **Υπογραφή νέων ΣΕΕ** στις οποίες δεν θα γίνεται διαπραγμάτευση για κάθε προϊόν ΠΟΠ αλλά θα απαιτείται η αποδοχή ενός ευρύτερου του καταλόγου ΠΟΠ προϊόντων της ΕΕ.

Παράρτημα

Π.1 Ανάλυση εξαγωγικών επιδόσεων σε χώρες με ΣΕΕ, 2000-2017

Χώρα	Μεταβολή ελληνικών εξαγωγών στη χώρα (έναρξη ΣΕΕ ως 2017, σε €)	Μεταβολή ελληνικών εξαγωγών στη χώρα (έναρξη ΣΕΕ ως 2017, σε %)	Μεταβολή εξαγωγών ΕΕ στη χώρα (έναρξη ΣΕΕ ως 2017, σε %)	Συνολική μεταβολή ελληνικών εξαγωγών (έναρξη ΣΕΕ ως 2017, σε %)	Μεταβολή ελληνικών εισαγωγών από χώρα (έναρξη ΣΕΕ ως 2017, σε %)
Ελβετία	47.609.607 €	50%	107%	128%	-5%
Νορβηγία	27.835.628 €	64%	92%	128%	-42%
Τουρκία	1.321.182.450 €	209%	166%	128%	234%
Ισραήλ	241.245.925 €	120%	31%	128%	227%
Τυνησία	98.271.303 €	204%	51%	128%	78%
Μαρόκο	50.555.726 €	103%	185%	128%	-2%
Μεξικό	134.395.048 €	440%	165%	128%	137%
ΠΓΔΜ	180.955.763 €	39%	209%	128%	148%
Ιορδανία	10.015.232 €	33%	100%	139%	173%
Χιλή	10.498.317 €	471%	197%	132%	-5%
Αλβανία	87.444.590 €	23%	91%	67%	170%
Μαυροβούνιο	-46.141.646 €	-27%	-6%	35%	-100%
Σερβία	75.351.648 €	42%	89%	60%	11%
Βοσνία	37.148.468 €	87%	50%	35%	-1%
Κόσοβο	5.641.073 €	15%	6%	13%	-22%
Ονδούρα	683.623 €	573%	18%	6%	21%
Νικαράγουα	198.840 €	194%	47%	6%	248%
Παναμάς	100.308.191 €	1323%	-24%	6%	-90%
Κόστα Ρίκα	-797.103 €	-50%	33%	6%	9%
Ελ Σαλβαδόρ	-37.925 €	-9%	-7%	6%	545%
Γουατεμάλα	-754.706 €	-34%	27%	13%	67%
Λίβανος	1.210.082.015 €	3009%	110%	132%	352%
Αίγυπτος	689.235.088 €	1040%	211%	132%	312%
Αλγερία	98.787.733 €	247%	79%	94%	297%
Νότια Κορέα	111.263.804 €	137%	54%	18%	202%
Κολομβία	4.880.370 €	69%	2%	6%	234%
Περου	-1.891.187 €	-13%	16%	6%	-49%
Εκουαδόρ	-382.205 €	-17%	-26%	13%	20%
Γεωργία	-66.344.458 €	-52%	3%	13%	-69%
Μολδαβία	20.194.877 €	57%	19%	13%	-3%
Σύνολο	4.371.990.854 €	163%	95%		126%

Πίνακας 9: Ανάλυση εξαγωγικών επιδόσεων σε χώρες με ΣΕΕ, 2000-2017. (Πηγή, Eurostat 2017)

Π.2 Ανάλυση εμπορικού ισοζυγίων σε χώρες με ΣΕΕ, 2000-2017

Χώρα	Ελληνικές Εξαγωγές	Ελληνικές Εισαγωγές	Εμπορικό Ισοζύγιο
Αλβανία	5.152.163.482 €	976.595.900 €	4.175.567.582 €
Βοσνία	728.872.576 €	98.229.985 €	630.642.591 €
Ελβετία	2.502.621.272 €	10.759.302.158 €	-8.256.680.886 €
Χιλή	172.884.248 €	2.221.776.777 €	-2.048.892.529 €
Κολομβία	52.699.552 €	152.279.420 €	-99.579.868 €
Κόστα Ρίκα	5.123.185 €	73.199.614 €	-68.076.429 €
Αλγερία	2.861.544.463 €	2.832.478.065 €	29.066.398 €
Εκουαδόρ	2.293.994 €	100.060.202 €	-97.766.208 €
Αίγυπτος	5.808.316.755 €	6.139.374.947 €	-331.058.192 €
Γεωργία	189.205.100 €	15.248.046 €	173.957.054 €
Γουατεμάλα	11.296.042 €	26.208.482 €	-14.912.440 €
Ονδούρα	4.032.746 €	5.421.241 €	-1.388.495 €
Ισραήλ	4.034.761.594 €	4.273.778.359 €	-239.016.765 €
Ιορδανία	465.613.911 €	111.109.284 €	354.504.627 €
Νότια Κορέα	1.316.071.226 €	11.835.261.283 €	-10.519.190.057 €
Λίβανος	5.777.501.906 €	342.418.669 €	5.435.083.237 €
Μαρόκο	1.195.655.817 €	697.169.993 €	498.485.824 €
Μολδαβία	90.483.763 €	93.699.037 €	-3.215.274 €
Μαυροβούνιο	1.367.683.422 €	376.103.498 €	991.579.924 €
Πγδμ	8.411.587.618 €	3.218.554.937 €	5.193.032.681 €
Μεξικό	1.352.022.471 €	617.204.145 €	734.818.326 €
Νικαράγουα	2.652.493 €	5.418.091 €	-2.765.598 €
Νορβηγία	765.671.975 €	2.632.441.917 €	-1.866.769.942 €
Παναμάς	332.555.750 €	203.270.975 €	129.284.775 €
Περου	64.104.505 €	28.353.156 €	35.751.349 €
Ελ Σαλβαδόρ	2.505.632 €	2.138.768 €	366.864 €
Τυνησία	1.615.933.880 €	384.356.742 €	1.231.577.138 €
Τουρκία	24.038.380.297 €	20.371.509.180 €	3.666.871.117 €
Κόσοβο	81.413.779 €	2.711.350 €	78.702.429 €
Σερβία	1.883.456.478 €	1.530.257.064 €	353.199.414 €
Σύνολο	70.289.109.932 €	70.125.931.285 €	163.178.647 €

Πίνακας 10: Ανάλυση εμπορικού ισοζυγίου σε χώρες με ΣΕΕ, 2000-2017. (Πηγή, Eurostat 2017)

Π.3 Καταναλωτική Δυναμική των Χωρών με ΣΕΕ

Η πλειοψηφία των χωρών με τις οποίες έχει συνάψει ΣΕΕ η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν αγορές που παρουσιάζουν σημαντική αύξηση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ από το 2000 μέχρι και το 2017, βάσει των στοιχείων της Παγκόσμιας Τράπεζας. 25 εξ αυτών έχουν υψηλότερη αύξηση σε σχέση με τη μέση αύξηση των χωρών του ΟΗΕ (95%), με τις Σερβία (578%), Μολδαβία (547%), Μαυροβούνιο (378%), Εκουαδόρ (332%), Ουκρανία (315%), Αλβανία (303%), Παναμάς (274%), Βοσνία (252%), Περου (229%) και Κόστα Ρίκα (207%). Οι εξαιρέσεις στον κανόνα είναι το Ισραήλ (91%), ο Λίβανος (65%), η Τυνησία (56%) και το Μεξικό (28%).

Επίσης 20 από τις 30 χώρες έχουν υψηλότερη αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος τους σε σχέση με το μέσο όρο της γεωγραφικής/οικονομικής περιοχής στην οποία ανήκουν. Τα παραπάνω αποτελούν ενδείξεις της δυναμικής που αναπτύσσουν οι προαναφερόμενες αγορές και των δυνατοτήτων για αύξηση της ζήτησης προϊόντων από χώρες του εξωτερικού.

Χώρα	Κατά Κεφαλή ΑΕΠ 2000	Κατά Κεφαλή ΑΕΠ 2017	% μεταβολή
Χώρες ΟΗΕ	5.488,3 €	10.721,6 €	95%
Ευρωπαϊκή Ένωση	18.243,4 €	33.723,3 €	85%
Χώρες ΟΟΣΑ	23.625,1 €	38.151,4 €	61%
Ευρώπη και Κεντρική Ασία	11.618,6 €	23.422,2 €	102%
Αλβανία	1.126,7 €	4.537,6 €	303%
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	1.461,8 €	5.148,2 €	252%
Κόσοβο	1.087,8 €	3.957,4 €	264%
ΠΓΔΜ	1.854,1 €	5.414,6 €	192%
Μαυροβούνιο	1.627,1 €	7.782,8 €	378%
Σερβία	870,1 €	5.900,0 €	578%
Τουρκία	4.316,6 €	10.546,2 €	144%
Γεωργία	692,0 €	4.057,3 €	486%
Μολδαβία	354,0 €	2.289,9 €	547%
Ελβετία	37.868,3 €	80.189,7 €	112%
Νορβηγία	38.146,7 €	75.504,6 €	98%
Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή	3.049,3 €	7.372,3 €	142%
Αλγερία	1.757,0 €	4.055,2 €	131%
Αίγυπτος	1.428,2 €	2.412,7 €	69%
Ισραήλ	21.043,0 €	40.270,3 €	91%
Ιορδανία	1.657,9 €	4.129,8 €	149%
Λίβανος	5.334,9 €	8.808,6 €	65%
Μαρόκο	1.332,4 €	3.007,2 €	126%
Τυνησία	2.213,9 €	3.464,4 €	56%
Λατινική Αμερική και Καραϊβική	4.358,7 €	9.274,8 €	113%
Ονδούρα	1.088,8 €	2.480,1 €	128%
Μεξικό	6.959,4 €	8.910,3 €	28%
Νικαράγουα	1.016,0 €	2.221,8 €	119%
Παναμάς	4.060,3 €	15.196,4 €	274%
Περου	1.996,7 €	6.571,9 €	229%
Χιλή	5.101,4 €	15.346,4 €	201%
Κολομβία	2.472,2 €	6.408,9 €	159%
Κόστα Ρίκα	3.808,4 €	11.677,3 €	207%
Εκουαδόρ	1.451,3 €	6.273,5 €	332%
Ελ Σαλβαδόρ	2.008,5 €	3.889,3 €	94%
Γουατεμάλα	1.655,6 €	4.471,0 €	170%
Ανατολική Ασία και Ειρηνικός	4.045,1 €	10.368,5 €	156%
Νότια Κορέα	11.947,6 €	29.742,8 €	149%

Πίνακας 11: Καταναλωτική Δυναμική των Χωρών με ΣΕΕ (Πηγή, World Bank, 2019)

Πηγές

- Report on Implementation of EU Free Trade Agreements (2017)
- Eurostat
- «EU Exports, Preferences Utilisation And Duty Savings By Member State, Sector And Partner Country»
- «The Use of the EU's Free Trade Agreements Exporter and Importer Utilization of Preferential Tariffs» της UNCTAD σε συνεργασία με το National Board of Trade Sweden.
- «The legal protection of Geographical Indications in the EU's Bilateral Trade Agreements: moving beyond TRIPS», Italian Food Law Association.

Συντονισμός έκδοσης από τον Τομέα Βιομηχανίας, Ανάπτυξης, Δικτύων & Περιφερειακής Πολιτικής του ΣΕΒ. Αξιοποιήθηκαν στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την ΕΕ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€325 δις.

69% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€61 δις.

51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€66 δις.

46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€4,0 δις.**

41% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

197.000

10% συνόλου
ασφαλισμένων
στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,9 δις.

18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δις.

23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€1,1 δις.

27% συνόλου****

* 21.075 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2017 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

Τ: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

Τ: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ